ТЕМА: **Проблеми акліматизації та реакліматизації видів. Збереження біорізноманіття як необхідна умова стабільності біосфери.**

Вивчення нового матеріалу

1. БІОРІЗНОМАНІТТЯ – це розмаїття організмів, видів та їхніх угруповань.

Наука, що вивчає формування й еволюцію біорізноманіття, називається ***диверсикологією***.

Причини деградації біорізноманіття:

1) Руйнування природного середовища життя – основна причина вимирання видів:

- Лісорозробки,
- гірничі роботи,
- вирубування дерев під пасовиська,
- будівництво дамб, автострад.

Загальний стан екосистем, або показники індексу живої планети, за останні десятиліття знизились на 37 %.

2) Збільшення частки чужорідних видів (біологічне забруднення).

Інвазійні види – види, які розповсюджуються природним шляхом або за допомогою людини й становлять значну загрозу для флори й фауни певних екосистем, конкуруючи з місцевими видами за екологічні ніші.

Процес розселення диких видів на нових територіях називають ***біологічною інвазією.***

Відомими прикладами таких видів є:

- колорадський жук,
- фітофтора,
- філоксера виноградна,
- кріль європейський,
- водяний гіацинт,
- елодея канадська,
- опунція,
- китайський волохатий краб,
- коза,

- жаба ага.

3. Надмірна експлуатація природних ресурсів

- За останнє тисячоліття ***площа лісів Землі зменшилася*** майже на третину, скоротилися рибні ресурси, зникають родючі ґрунти.

4. Швидке зростання кількості населення

- За прогнозами вчених, через високі темпи росту кількості населення на планеті в найближчі 30 років воно становитиме близько 10 млрд людей.

5. Зміна клімату й глобальне потепління

- Кліматичні моделі показують, що в XXI ст. середня температура поверхні Землі може підвищитися на 1,1 – 6,4 °С, що призведе до змін у кількості та розподілі атмосферних опадів, танення льодовиків Гренландії та Антарктики.
- Внаслідок цього можуть почастішати повені, посухи, урагани, знизяться різноманітність та врожайність сільськогосподарських культур.

2. ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

1) Збереження біорізноманіття – це сукупність заходів, спрямованих на охорону окремих популяцій, видів та екосистем у цілому разом з їхнім середовищем існування. Біорізноманіття як величезний генофонд планети є одним із дуже важливих механізмів забезпечення стабільності біосфери. Що він різноманітніший, то легше біосфера адаптується до нових умов.

2) Стабільність біосфери – це властивість, заснована на високому рівні різноманіття живих організмів, окремі групи яких виконують різні екологічні функції.

Значення біорізноманіття для стабільності біосфери полягає в тому, що воно:

- ***виконує буферну роль у біосфері***, завдяки чому зменшує негативний вплив абіотичних чинників (наприклад, поглинання й біоакумуляція забруднювачів);
- ***забезпечує біологічний кругообіг речовин та енергії*** (наприклад, участь мікроорганізмів у кругообігу Нітрогену, Сульфуру, Феруму);
- ***регулює кліматичні процеси на Землі*** (наприклад, вплив лісів на водний баланс Землі);

- ***бере участь у запобіганні масовим захворюванням*** (зменшення біорізноманіття супроводжується збільшенням кількості тварин-носіїв небезпечних інфекцій).

3) Для збереження і використання біорізноманіття в інтересах теперішнього і майбутнього поколінь було прийнято:

- Конвенцію ООН про охорону біорізноманіття (Ріо-де-Жанейро, 1992),
- Всеєвропейську стратегію збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (Софія, 1995).

Основні положення цих документів в Україні реалізуються на засадах Концепції Загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 – 2025 роки (2004).

Основними напрямами діяльності щодо збереження біорізноманіття є:

- збереження природних екосистем та оздоровлення агроекосистем;
- збереження видів та популяцій;
- створення екологічної мережі та природоохоронних документів;
- новий оселищний підхід до охорони біорізноманіття – збереження природних

оселищ, тобто місць існування видів, що дає змогу зберегти види, їх угруповання

й умови, необхідні для їхнього виживання та нормального розвитку.